

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна  
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**Комплекс навчально-методичного забезпечення  
з дисципліни**

## **ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми: «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни: основна

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач доктор історичних наук, доцент Миколенко Д. В.

2021 / 2022 навчальний рік

## **1. Навчальний контент**

**Тема 1. Теорія міжнародних відносин як об'єкт наукового дослідження і вивчення.** Міжнародні відносини як явище. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Методологія досліджень міжнародних відносин. Закономірності міжнародних відносин.

**Тема 2. Історія вивчення міжнародних відносин.** Теоретичні дослідження міжнародних відносин в епоху Стародавнього світу. Осмислення міжнародних відносин в епоху Середньовіччя та Відродження. Міжнародно-політична думка Нового часу.

**Тема 3. Сучасні наукові концепції міжнародних відносин.** Різноманіття класифікацій сучасних шкіл і напрямів. Політичний реалізм і неореалізм. Теорії лібералізму і неолібералізму. Неомарксистська парадигма теорії міжнародних відносин. Геополітика як підхід до вивчення міжнародних відносин. Модерністські концепції міжнародних відносин. Постпозитивістські парадигми у міжнародних відносинах.

**Тема 4. Система міжнародних відносин.** Концептуалізація системи міжнародних відносин. Сутність та особливості міжнародних систем, їх типології. Структура міжнародної системи та її учасники.

**Тема 5. Мета, інтереси та інструменти суб'єктів міжнародних відносин.** Мета, мотиви та інтереси у міжнародних відносинах. Силкові та несилкові інструменти досягнення мети. Групи інтересів учасників міжнародних відносин і стратегії їх досягнення.

**Тема 6. Держава як суб'єкт міжнародних відносин.** Держава як суб'єкт міжнародних відносин. Принцип національного суверенітету у системі міжнародних відносин. Поняття державного інтересу. Типології держав в системі міжнародних відносин.

**Тема 7. Недержавні суб'єкти міжнародних відносин.** Особливості формування, види і ознаки міжнародних наднаціональних організацій як суб'єктів

міжнародних відносин. Класифікація наднаціональних учасників міжнародних відносин. Особа як суб'єкт міжнародних відносин.

**Тема 8. Правове регулювання та традиції міжнародних відносин.** Право, мораль та традиція як регулятори міжнародних відносин: спільність та відмінності. Значення цінностей для сучасного міжнародного права.

**Тема 9. Міжнародні політичні відносини.** Міжнародні політичні відносини у світовій системі міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних політичних відносин. Механізм функціонування міжнародних політичних відносин. Глобальна конструкція політичної системи в умовах сучасної геополітичної ситуації.

**Тема 10. Міжнародні економічні відносини.** Економічна діяльність як сфера міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних економічних відносин. Інтеграційні економічні процеси в сучасному світі.

**Тема 11. Міжнародні відносини у сфері культури.** Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. Основні напрями міжнародної культурної співпраці. Наднаціональні організації та їхня роль у міжнародних відносинах у сфері культури.

**Тема 12. Регіональні підсистеми міжнародних відносин.** Регіональні підсистеми міжнародних відносин. Проблеми міжнародних відносин у регіональному вимірі.

**Тема 13. Інтеграційні процеси: історія і сучасність.** Передумови та причини міжнародної інтеграції. Приклади успішних і неуспішних міжнародних інтеграційних проектів. Інтеграційні об'єднання у сучасному світі.

**Тема 14. Міжнародні конфлікти та кризи.** Сутність та різновиди міжнародного конфлікту. Наукові дослідження проблем міжнародних конфліктів. Динаміка розвитку міжнародних конфліктів. Врегулювання і попередження міжнародних конфліктів. Особливості міжнародних конфліктів XX–XXI ст.

**Тема 15. Проблема забезпечення міжнародної безпеки.** Система міжнародної безпеки у сучасному світі. Моделі міжнародної безпеки. Інструменти забезпечення міжнародної безпеки у світі XXI століття.

**Тема 16. Україна у сучасних міжнародних відносинах.** Принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Міжнародні економічні відносини України. Міжнародні відносини України у сфері культури. Регіональна політика України.

### **Рекомендована література**

#### **Основна література**

1. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Львів, 1995.
2. Маддісон В. В. Політологія міжнародних відносин / Маддісон В. В., Шахов В. А. К., 1997.
3. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: Підручн. / Мальський М. З., Мацях М. М. 2-ге вид., доп. та випр. К.:Кобза, 2003.
4. Основи теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. Львів: Академія сухопутних військ, 2010. 240 с.
5. Троян С. С. Вступ до теорії міжнародних відносин: Навч. посібн. К: НМЦВО, 2000.
6. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: Навч. посібн. Львів: Новий світ 2007. 360 с.
7. Шепелєв М. А. Теорія міжнародних відносин. К., 2004.

#### **Допоміжна література**

1. Альтермат У. Етнонаціоналізм в Європе. Москва: Рос. гос. ун-т, 2000.
2. Артющин Л.М. Теоретичні аспекти стратегій воєнної безпеки суспільства і держави: Монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003.
3. Барыгин И. Н. Международная регионалистика: учеб. для вузов. Санкт-Петербург: Питер, 2009. 384 с.
4. Бічік В.В. Ядерне розбросення України і світове співтовариство: історичні, стратегічні, військово-політичні, військово-технічні аспекти ядерного розбросення України. Київ, 2000.

5. Бодрук О. Україна у системі міжнародної безпеки: Монографія / Національний інститут проблем міжнародної безпеки. Київ: НІПМБ, 2003.
6. Бочан І. О. Глобальна економіка. Київ: Знання, 2007. 403 с.
7. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право: основи теорії. К.: Либідь, 2002.
8. Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій. К.: Генеза, 2004. 287 с.
9. Воскресенский А. Д. Теоретико-прикладные аспекты регионального измерения международных отношений. Современные международные отношения и мировая политика : учеб. для вузов / отв. ред. А. В. Коркунов, МГИМО(У) МИД России. Москва: Просвещение, 2004. С. 494-500.
10. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2006. 472 с.
11. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2006. 472 с.
12. Герасимчук Т., Киридон А., Троян С. Наука про міжнародні відносини (базові категорії, методи, концепції): Навч. посібник. Рівне, 2007.
13. Герасимчук Т., Киридон А., Троян С. Наука про міжнародні відносини базові категорії, методи, концепції. Навч. посібник. Рівне, 2007.
14. Глобалізація і безпека розвитку : кол. моногр. / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; за ред. О. Г. Білоруса. К. : КНЕУ, 2001. 773 с.
15. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за заг ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна. Київ: Університет Україна, 2009.
16. Глобалізація: навч. посіб. / М. Вотс, В. Босхард, Д. Хамелс та ін. ; пер. з англ. В. Алексашин ; адапт. Н. І. Гражевська. К. : Амадей, 2007. 476 с.
17. Гуменюк Л. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 563 с.
18. Демчук П. О. Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції: навч. посіб. К. : ППП, 2004. 264 с.

19. Дергачев В. А. Регионоведение : учеб. пособие. Москва: ЮНИТИ – ДАНА, 2011. 519 с.
20. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право. К.: Юрінком Інтер, 2001.
21. Довідник з європейської інтеграції / Під ред. Чернеги О. Б. Львів: Магнолія 2006, 2012. 383 с.
22. Донеллі Дж. Права людини у міжнародній політиці. Львів: Кальварія, 2004.
23. Євроатлантичне співробітництво та європейська інтеграція України : навч. посіб. / кол. авт. К. : НУОУ, 2010. 466 с.
24. Європейська та євроатлантична інтеграція : навч. посіб. / [О. В. Баула та ін. ; за заг. ред. О. М. Лютак]; Луц. нац. техн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2016. 375 с.
25. Європейський Союз : підручник / кол. авт. ; за заг. ред. О. І. Пошедіна. – 2-ге вид., доп. та випр. К. : НАОУ, 2008. 397 с.
26. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія. К.: КНЕУ, 2003. 315 с.
27. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози): Монографія. К.: 2014. 189 с.
28. Іжнін І. Особливості застосування воєнної сили у збройних конфліктах 90-х рр. ХХ ст.: дис. канд. політ. наук: 23.00.04. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2004.
29. Каган Р. Про рай і владу. Америка і Європа у новому світовому порядку. Львів, 2004.
30. Камінська Н.В. Вплив глобалізації та регіоналізації на сучасні міжнародно-правові відносини. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 120. Ч. 1. С. 5.
31. Кіссинджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. К.: Наш формат, 2017. 320 с.
32. Класики політичної думки: від Платона до Макса Вебера: Пер. з нім. К.: Тандем, 2002.

33. Козинець І. П. Постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони ЄС: перспективи для України / І. П. Козинець, В. С. Клименко. Воєнно-історичний вісник. 2017. № 4 (26). С. 138–143.
34. Кононенко С. Ідеалізм – тип зовнішньополітичного мислення і форма пізнання в політології міжнародних відносин. Наукові записки. Курасівські читання. 2005. К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2006. 469 с.
35. Конфліктологія : навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та ін. ; за заг. ред. М. П. Гетьманчука]; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 343 с.
36. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
37. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. військ. навч. закл. / О. О. Волинець, С. М. Волощук, М. П. Гетьманчук та ін.; за ред. М. П. Гетьманчука, П. П. Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 327 с.
38. Котигоренко В. Конфліктологія. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. 362 с.
39. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація. Навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
40. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: Монографія. Київ: ТОВ "Нац. підручник", 2008. 318 с.
41. Мальський М. З., Мацях М. М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. К.: Знання, 2007. 461 с.
42. Мартиненко А. К., Мартиненко Б. А. Міжнародні відносини 1945-1975 років: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавництво Ліра-К, 2007. 366 с.
43. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник. Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
44. Міжнародні організації. Навчальний посібник. За редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. К., 2003.

45. Моргентау Г. Политические отношения между нациями: борьба за власть и мир. Теория международных отношений: Хрестоматия. Москва: Гардарики, 2003. С.72-88.
46. Най-мл. Дж., Кохэн Р. Транснациональные отношения и мировая Политика. Теория международных отношений: Хрестоматия. Москва: Гардарики, 2003. С.152-167.
47. Націоналізм. Антологія. К.: Смолоскип, 2000.
48. Нестерович В.Ф. Роль та місце лобіювання у європейському інтегруванні України. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2009. № 3. С. 32-42.
49. Основи зовнішньої політики України: підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 240 с.
50. Основи конфліктології: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / А. М. Гірник. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 222 с.
51. Перепелиця Г. Парадигма нової системи європейської безпеки. International Review. 2009. № 3 (11) жовтень. С. 40.
52. Пірен М. І. Конфліктологія. К.: МАУП, 2007. 360 с.
53. Платон. Держава. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2000.
54. Політологія: Навч. посіб. для студентів, викладачів ВНЗ / За ред. М. П. Гетьманчука. К., 2010. 415 с.
55. Потехін О., Тодоров І. Глобалізація системи безпеки. Навчальний посібник. Донецьк, 2011.
56. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз : монографія. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". Харків : Право, 2013. 760 с.
57. Реймон А. Мир і війна між націями. К.: МП «Юніверс», 2000. 688 с.
58. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади: Навч. посіб. / ред.: Я. Й. Малик, М. З. Мальський; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. Львів, 2001. 402 с.
59. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2016. 540 с.



60. Тимків Я. Особливості та класифікація сучасних загроз національній та міжнародній безпеці. Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. 2006. № 11 (31). 221 с.
61. Толстов С. Міжнародна система початку XXI століття. UA Foreing affairs. 2013. № 9. С. 8-11.
62. Троян С. С. Вступ до теорії міжнародних відносин: Навч. посібник. К. 2000. 139 с.
63. Турчин Я. Б., Л. О.Дорош, М. В.Здоровега, О.Я.Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, Ю. Р. Лемко, Ю. Я. Тишкун. Основи теорії міжнародних відносин: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с.
64. Хахлюк А. Міжнародне співробітництво. Політична думка. 2002. № 2.
65. Хахлюк А. Міжнародне співробітництво. Політична думка. 2002. № 2.
66. Циганкова Т. М., Гордєєв Т. Ф. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К., 2001.
67. Шварценбергер Г. Политическая власть. Изучение мирового общества. Теория международных отношений: Хрестоматия. Москва: Гардарики, 2003.
68. Шепелев М. А. Теорія міжнародних відносин. К.: Вища школа, 2005.

#### **10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення**

1. Багатостороннє співробітництво. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini>
2. Белєсков М. Європейський оборонний союз: навіщо ЄС знову говорить про спільну армію. URL: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/02/27/7062233/>
3. Договір про заснування Європейської Спільноти. URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994\\_017](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_017)
4. Лісабонський договір : роз'яснення. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: <http://eu.prostir.ua/library/238201.html>
5. Міжнародний форум культурної дипломатії. URL: <https://ui.org.ua/mizhnarodnyi-forum-kulturnoyi-dyplomatiyi/>

6. Троян С.С. Сучасні міжнародні відносини: основні тенденції еволюції. URL: [http://vmv.kymu.edu.ua/v/08/troyan\\_ss.htm](http://vmv.kymu.edu.ua/v/08/troyan_ss.htm)
7. Туровский Р. Ф. Политическая регионалистика. Москва, 2006. 792 с. URL: <http://www.twirpx.com/>

### Плани семінарських занять

| № з/п | Назва теми                                                       |
|-------|------------------------------------------------------------------|
| 1     | Теорія міжнародних відносин у наукових дослідженнях і викладанні |
| 2     | Історія вивчення міжнародних відносин                            |
| 3     | Сучасні наукові концепції міжнародних відносин                   |
| 4     | Система міжнародних відносин                                     |
| 5     | Мета, інтереси та інструменти суб'єктів міжнародних відносин     |
| 6     | Держава як суб'єкт міжнародних відносин                          |
| 7     | Недержавні суб'єкти міжнародних відносин                         |
| 8     | Правове регулювання та традиції міжнародних відносин             |
| 9     | Міжнародні політичні відносини                                   |
| 10    | Міжнародні економічні відносини                                  |
| 11    | Міжнародні відносини у сфері культури                            |
| 12    | Регіональні підсистеми міжнародних відносин                      |
| 13    | Інтеграційні процеси: історія і сучасність                       |
| 14    | Міжнародні конфлікти та кризи                                    |
| 15    | Проблема забезпечення міжнародної безпеки                        |
| 16    | Україна у сучасних міжнародних відносинах                        |

### Завдання для самостійної роботи

| № з/п | Види та зміст роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Кількість годин |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Вивчення додаткової літератури з теми «Теорія міжнародних відносин у наукових дослідженнях і викладанні»<br>Троян С. С. Вступ до теорії міжнародних відносин: Навч. посібник. К. 2000. 139 с.<br>- розкрити зміст основних теорій міжнародних відносин<br>встановити послідовність їх започаткування |                 |
| 2     | Вивчення додаткової літератури з теми «Історія вивчення міжнародних відносин»<br>Платон. Держава. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2000.<br>- розкрити суть основних ідей автора щодо взаємин між країнами<br>визначити вплив автора на подальший розвиток теорії                               |                 |

|   | міжнародних відносин                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Сучасні наукові концепції міжнародних відносин»</p> <p>Кононенко С. Ідеалізм – тип зовнішньополітичного мислення і форма пізнання в політології міжнародних відносин. <i>Наукові записки. Курасівські читання</i>. 2005. К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2006. 469 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- встановити різницю у підходах щодо інтерпретації міжнародних відносин різними школами</li> <li>- встановити авторів чия творчість виявилася визначальною у формуванні концепцій</li> </ul> |
| 4 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Система міжнародних відносин»</p> <p>Толстов С. Міжнародна система початку XXI століття. <i>UA Foreign affairs</i>. 2013. № 9. С. 8-11.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розкрити зміст поняття система міжнародних відносин</li> <li>- схарактеризувати еволюцію системи міжнародних відносин з середини 17 століття до сьогодення</li> </ul>                                                                                                                                                                                                        |
| 5 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Мета, інтереси та інструменти суб'єктів міжнародних відносин»</p> <p>Хахлюк А. Міжнародне співробітництво. <i>Політична думка</i>. 2002. № 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розкрити мету, інтереси інструменти міжнародних відносин як представники різних напрямів інтерпретують вказані поняття</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                      |
| 6 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Держава як суб'єкт міжнародних відносин»</p> <p>Най-мл. Дж., Кохэн Р. Транснациональные отношения и мировая Политика. <i>Теория международных отношений: Хрестоматия</i>. Москва: Гардарики, 2003. С.152-167.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розкрити напрями державної політики у сфері міжнародних відносинах</li> <li>- схарактеризувати державу як суб'єкти міжнародних відносин</li> </ul>                                                                                                                                                     |
| 7 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Недержавні суб'єкти міжнародних відносин»</p> <p>Націоналізм. Антологія. К.: Смолоскип, 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- вказати недержавні суб'єкти міжнародних відносин</li> <li>- встановити особливості їх діяльності на міжнародній арені у порівнянні з державою</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 8 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Правове регулювання та традиції міжнародних відносин»</p> <p>Донеллі Дж. Права людини у міжнародній політиці. Львів: Кальварія, 2004.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- вказані основні документи, що регулюють міжнародні</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | <p>відносини</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- як співвідносяться поняття права і традицій у міжнародних відносинах</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 9  | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні політичні відносини»</p> <p>Моргентау Г. Политические отношения между нациями: борьба за власть и мир. <i>Теория международных отношений: Хрестоматия</i>. Москва: Гардарики, 2003. С.72-88.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розкрити напрями міжнародних відносин у сфері політики</li> <li>встановити чинники, що їх визначають</li> </ul>                                            |
| 10 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні економічні відносини»</p> <p>Одягайло Б. М. Міжнародна економіка: Навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання, 2006.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- встановити суб'єкти міжнародних економічних відносин</li> <li>вказати суб'єкти міжнародних економічних відносин</li> </ul>                                                                                                     |
| 11 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні відносини у сфері культури»</p> <p>Міжнародний форум культурної дипломатії. URL: <a href="https://ui.org.ua/mizhnarodnyj-forum-kulturnoyi-dyplomatiyi/">https://ui.org.ua/mizhnarodnyj-forum-kulturnoyi-dyplomatiyi/</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- вказати суб'єкти міжнародних економічних відносин</li> <li>- розкрити роль ТНК у міжнародних економічних відносинах</li> </ul> |
| 12 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Регіональні підсистеми міжнародних відносин»</p> <p>Туровский Р. Ф. Политическая регионалистика. Москва, 2006. 792 с. URL: <a href="http://www.twirpx.com/">http://www.twirpx.com/</a></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- вкажіть основні регіони міжнародних відносин</li> <li>встановіть їх особливості</li> </ul>                                                                                  |
| 13 | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Інтеграційні процеси у сучасному світі»</p> <p>Довідник з європейської інтеграції / Під ред. Чернеги О. Б. Львів: Магнолія, 2012. 383 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- схарактеризуйте інтеграційні процеси у різних регіонах світу</li> <li>вказіть напрями зовнішньої політики ЄС, НАТО і АСЕАН</li> </ul>                                                                                     |
| 14 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|    | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Міжнародні конфлікти та кризи»</p> <p>Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- сформулюйте можливі причини міжнародних конфліктів</li> <li>вказати напрями розв'язання конфліктних ситуацій в світі</li> </ul>                                                                                            |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 15    | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Проблема забезпечення міжнародної безпеки»</p> <p>Тимків Я. Особливості та класифікація сучасних загроз національній та міжнародній безпеці. <i>Науковий вісник. Одеський державний економічний університет</i>. 2006. № 11 (31).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- встановити загрози міжнародній безпеці</li> </ul> <p>розкрийте шляхи їх розв'язання</p>                                                                    |
| 16    | <p>Вивчення додаткової літератури з теми «Україна у сучасних міжнародних відносинах»</p> <p>Козинець І. П. Постійна структурована співпраця з питань безпеки та оборони ЄС: перспективи для України / І. П. Козинець, В. С. Клименко. <i>Воєнно-історичний вісник</i>. 2017. № 4 (26). С. 138–143.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розкрийте напрями і пріоритети зовнішнього курсу України</li> </ul> <p>встановіть заходи держави щодо зміцнення власної безпеки</p> |
| 16    | <p>Контрольна робота</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- повторення теоретичних аспектів дисципліни</li> </ul> <p>повторення фактичного матеріалу лекцій</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Разом | 56                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

### **3. Завдання семестрових екзаменаційних робіт:**

1. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин.
2. Методологія досліджень міжнародних відносин.
3. Закономірності міжнародних відносин.
4. Розуміння міжнародних відносин в епоху Античності.
5. Осмислення міжнародних відносин в епоху Середньовіччя та Відродження.
6. Міжнародно-політична думка Нового часу.
7. Політичний реалізм і неореалізм.
8. Теорії лібералізму і неолібералізму.
9. Неомарксистський підхід щодо міжнародних відносин.
10. Концептуалізація системи міжнародних відносин.
11. Типології міжнародних системи.
12. Структура міжнародної системи та її елементи.
13. Мета, мотиви та інтереси у міжнародних відносинах.
14. Силкові та несилкові інструменти досягнення мети у міжнародних відносинах.
15. Групи інтересів учасників міжнародних відносин.
16. Держава як суб'єкт міжнародних відносин.
17. Принцип національного суверенітету у системі міжнародних відносин.
18. Типології держав у системі міжнародних відносин.
19. Види і ознаки міжнародних наднаціональних організацій.
20. Особа як суб'єкт міжнародних відносин.
21. Сфери діяльності недержавних суб'єктів міжнародних відносин.
22. Поняття та принципи міжнародного права.
23. Моральний аспект у регулюванні міжнародних відносинах.
24. Національна / культурна традиція як регулятор міжнародних відносин.
25. Суб'єкти міжнародних політичних відносин.
26. Механізми функціонування міжнародних політичних відносин.
27. Сучасна геополітична ситуація світі.
28. Економічна діяльність як сфера міжнародних відносин.
29. Суб'єкти міжнародних економічних відносин.

30. Загальна характеристика сучасних інтеграційних економічних процесів.
31. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку.
32. Основні напрями міжнародної культурної співпраці.
33. Наднаціональні організації та їхня роль у міжнародних відносинах у сфері культури.
34. Регіональні підсистеми міжнародних відносин.
35. Проблеми міжнародних відносин у регіональному вимірі.
36. «Гарячі точки» сучасних міжнародних відносин у регіональному вимірі.
37. Передумови та причини міжнародної інтеграції.
38. Успішні та неуспішні кейси міжнародних інтеграційних проектів.
39. Інтеграційні об'єднання у сучасному світі.
40. Різновиди міжнародного конфлікту.
41. Динаміка розвитку міжнародних конфліктів та способи їх врегулювання і попередження.
42. Специфіка міжнародних конфліктів XX–XXI ст.
43. Система міжнародної безпеки у сучасному світі.
44. Моделі міжнародної безпеки.
45. Інструменти забезпечення міжнародної безпеки у світі XXI століття.
46. Принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України.
47. Міжнародні економічні відносини України.
48. Міжнародні відносини України у сфері культури.

**Зразок екзаменаційного білету**

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Семестр 3

Форма навчання денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна Теорія міжнародних відносин

**ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) №1**

1. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин (20 балів)
2. Національна / культурна традиція як регулятор міжнародних відносин (20 балів)

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу  
протокол № \_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ (Анатолій ПАРФІНЕНКО)

Екзаменатор \_\_\_\_\_ (Дмитро МИКОЛЕНКО )